

ህዝባዊ ደሞክራሲ

ልሳን

አብ ከክልተ ወርሒ ዝሕተም ወግዓዊ

ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ
(ደግሐኤ)

ቅጽ 2 ቁ.8

መስከረም 2012

ፖለቲካዊ ትንፋስ ንምስኳል

ዝዓለመ

መኻን ዕድመ ቁጠባዊ ወፍራ:-

መሰረታዊ ቁጠባዊ ገስጋስ ሓንቲ ሃገር ፊን አብ ዘበለካ ግዜ ብተውጸኦ ኣዋጃትን ፖሊሲታት ዝበራበር ኣይኮነን። ከምኡ'ውን ዜጋታት ብኩምራ መብጻዓ ካብ ድሕረትን ድኽነትን ክወጹ ኣይክእሉን። ብባህርን ብግብርን ካብ ህዝቢ ብኹሉ መዳያት ተነጺሉ ዝመሽመሽ መንግስቲ ብምድንጋር ዕምሪ ክልቅብ ምሕሳብ'ውን “ምስ ወደቕካ ምግልባጥሲ መወድኢ ክዳን” ከም ዝበሃል ካብ ምዃን ክሓልፍ ኣይክእልን። ፈጺሙ መሬት ዝዘበጠ ቁጠባ ሃገር ክበራበር፣ እቲ ብመደብ ዝቐተሎ ኣካል ብመደብ ክውገድ ኣለዎ። ሕቶ ሰላም ብዘተኣማምን ክምለስ ኣለዎ። ዜጋታትን ህዝብታትን ካብን ናብን ረሓ ኮይኖም ዝዋስኡ ጥጡሕ ሕብረ-ሰልፋዊ ደሞክራሲያዊ ባይታ ክንጸፍ ይግባእ። ካብ ህዝቢ ብህዝቢ ዝተወከለ ተሓታትነት ዘለዎ ፖለቲካዊ መሪሕነትን ዘስርሕ ምዃኑ ዝተኣምነሉ ፖሊሲ ልምዓትን ምህላው ምርግጋጽ የድሊ። ምኽንያቱ ደረጃ ብደረጃ ዝዓቢ ዘተኣማምን ምዕራይ ቁጠባዊ ዕቤት መሰረቱ ውሽጣዊ ርግኣት፣ ኣሳታፊ ፖለቲካዊ ምሕደራ፣ ናይ ዜጋታትን

ህዝብታትን ነጻ ምንቅስቃሴ፣ ምክባር ሰብአውን ደሞክራሲያውን መሰላት፣ ተሓታትነት ዘለዎ ህዝባዊ ፖለቲካዊ ስልጣንን ንጹር እስትራቴጂን ስልትን ምህላው ስለዝጠልብ። ነዚ ጠለባትዚ ዝምልስ ፖለቲካዊ ባህርን ግብራዊ ትካላዊ አሰራርሓን ኣብ ዘይብሉ፡ ቃታሊ ሃገራዊ ቁጠባ፡ “ነቲ ትማሊ ዝቐተልክዎ ሂወት ክሰኹዓሉ ተበጊሶ ስለዘለኹ ኣውፈርቲ ወይ ሰብ ሃብቲ ኣባይ ተአማሚንኩም ገንዘብኩም ኣብ መሬት ኣፍስሱ፡ ንገዛእ ርእሰኹም ተረቢሕኩም ሃገርኩም ጥቐሙ” ዝብል ጸውዒት ከቕርብ እንከሎ፡ ቃታሊ ሰብ ኣብ ዳስ ሓዘንካ ተረኺቡ ጽንዓት ይሃብካ ከም ዝብልካ ዝቐጸር ‘ዩ።

መንግስታዊ ጭፍራ ህግደፍ ኣብዚ መድረኽዚ ኣይኮነን ኮነ ኢሉ ዝረመሶ ሃገራዊ ልምዓትን ዕቤትን ኣበራቢሩ ውጽኢት ከመዝግብ፡ ፈጋዕ-ጋዕ ዝበለ ማይ-ቤቱ ክጽግን ዘኸለሎ ዓቕምን ብቕዓትን ውን የብሉን። ኣብ ህዝብታት ኤርትራ ንዘሎ ሓያል ሃገራዊ ስምዒትን ኣብ ውሑዳት ዘይኮኑ ወገናት ዝንጸባረቕ ፖለቲካዊ ግርህናን ከም ጽቡቕ ዕድል ተጠቐሙ “ዝበልኩኻ ፈጽም” እንዳበለ ልዕሊ 21 ዓመት ብቕልጽሙ ኣብ ስልጣን ጸኒሑ፡ ኣድኪዩ ንምግዛእ ዓሊሙ ዝነበረ ቁጠባዊ መሰረት ክንህል፡ ህዝቢ ከም ህዝቢ ቀጻልነቱ ኣብ ኣሰካፊ ኩነታት ክወድቕ ምስ ገበረ ህዝባዊ ኣስተሓሳስ ዘለዎ ክመስል፡ ብጉልባብ “ዋዕላ ቁጠባዊ ወፍሪ” ክነበሕ ተሰሚዑ። ብ27-28 ነሐሴ 2012 ዋዕላ ቁጠባዊ ወፍሪ ዝሰየሞ ድራማ ኣካይዱ። ኣብቲ ኣብ ውሽጥን ኣብ ደገን ዝርከብ ናይ ገዛእ ርእሱ ንግዳዊ ትካላት ሓለፍቲ መጋበርያታትን ወድዓውያን ተሓባበርትን ዝተረኽቡሉ ዝተኻየደ ህዝባዊ መሰረት ዘይብሉ መኻን መድረኹ፡ ርእሰ ኩናት ኢሳያስ ኣፈወርቂ፡ “እዚ ዋዕላዚ ብዓይነቱ ፍልይ ዝበለ ኣብ ኣዝዩ ኣገዳሲ ጊዜ ይካየድ ኣሎ፡ ገዳስነቱ ንሰፊሕን ኣድማዕን ወፍሪ ሱታፊ ዜጋታት ኣብ ቁጠባዊ ልምዓት፡ ዕቤት፡ ራህዋን

ቅሳነትን ሃገር ባይታ ንምጥጣሕ ዝዓለመ ስለ ዝኾነ ከም ፈላሚ ንኹሎም ኣርእስታት ጓሕጉሑ ክምልስ ‘ኳ እንተዘየኸኣለ መኣዝን ጉዕዞ ንምትሓዝ መርሓ ጎደና ክቕይስ ትጽቢት ይግበረሉ” ክብል መዲሩ።

ኣብዚ ብዙሓት ሕቶታት ንምልዓል ይከኣል ግን፡ ነቲ ኣብ ላዕሊ ዝተገልጸ መሰረት ገስጋስ ሃገራዊ ቁጠባዊ ልምዓት ዘለምልምን ዘውሕሰን ኣቐዲሙ ክትግበር ዝነበሮ ብንጹር ፖሊሲ ዝተደገፈ ጥጡሕ ባይታ ዘይምህላው ኣብ ጸብጻብ ብምእታው፡ ርእሰ ኩናት ኢሳያስ “ሎሚ ከም ፈላሚ መኣዝን ጉዕዞ ንምትሓዝ መርሓ ጎደና ክቕይስ ትጽቢት ይግበረሉ” ክብል እንከሎ ንላባማት ሕፍረትዮ። ንኢሳያስ ኣምለኹቱን ወድዓውያን ተሓባበርቱን ህዝቢ ምድንጋር ከም ፍሉይ ብቕዓት ስለ ዝወስድዎ ግን ኣብ ውዑይ ረመጽ ረጊጸም ኣብ ቅድመ ዋዕላን ድሕሪ ዋዕላን ክነበሕሉ ዝቐነዩ መኻን ዕድመ ወፍሪ ቁጠባ ካዝና ህግደፍ መሊኡ ዕምሪ ስልጣን ከቐጽል ክትስፈው ናይ ግድንዮ። ብትምክሕቲ ዝደንቐረ ስሱዕ ስነ-ኣእምሮ ስምዒት ህዝቢ ኣንቢቡ ሎምን ትማልን ፈላሊዩ ክመዝን ተኸእሎ ስለዘይብሉ፡ በቲ ትማሊ ዘደናገረሉ ጭርሖ ጸቢብ ሃገራውነት ሰቢኹ፡ ኤርትራውያን ሰብ ሃብቲ ዓዲሙ ገንዘብ ክራሲ ካብ ምሕሳብ ኣይተቐጠበን። ንምኻኑ ሓደ ንሃገር ይመርሖ ኣለኹ ዝብል መንግስቲ ናይ ሓደ ትውልዲ ዕድመ ማለት 21 ዓመት ኣበይ ጸኒሑዮ “ከም ፈላሚ ንኹሎም ኣርእስታት ጓሕጉሑ ክምልስ ‘ኳ እንተዘይከኣለ፡ መኣዝን ጉዕዞ ንምትሓዝ መርሓ ጎደና ክቕይስ ትጽቢት ይግበረሉ” ክብል ዝኸኣለ። ውልቀ መላኺ ኢሳያስ ብፍላጥ ድዩ ዋላስ ናይ መልሓስ ዕንቅፋት ኣጋጢምዎ፡ ነቲ ብቐጻሊ መንግስቲ ኤርትራ ንጹር ናይ ሃገራዊ ልምዓት ፖሊሲ ቀሪጹ፡ ኣብ ሓራ ፖለቲካዊ መስመር ረጊጹ፡ ምስ ህዝቢ ማይን ጸባን ኮይኑ ንኣወፍርቲ ዝዕድም ባይታ ፈጠሩ

ዓቕሙ ጸንቋቹ አብ ዳግመ ህንጻ ሃገር ይረባረብ አሎ፡ ርኡይ ገስጋስ ድማ የመዝግብ አሎ፡ ግን ከአ ብገስጋስ ሃገራዊ ልምዓትና ዓይኖም ደም ዝመልኦም ሓሳዓት ተጻባኢቲ የዕቅፋና አለው እንዳበለ ክገስገስሉ ዝጸንሐ ዝሃርምዮ። ዝኾነ ዝጨበጥ ፍረ ዘይብሉ ባዶ ፕሮፖጋንዳዊ ነፍሕታት ምንባሩ ዘረጋግጽዮ። መደረ ኢሳያስ ነቶም አብ ዕደና ወርቂ ይነጥፉ አለው ዝብሎም ናይ ደገ ኩባኒያታት ብኸመይ አቲና ብኸመይኻ ክንወጽእ ኢና እንታይ ውሕስነት አለና ኢሎም ደው ኢሎም ክሓስቡ ዝዕድምዮ።

ብርግጽ መንግስቲ ህግደፍ ቅድሚ ሕጂ አብ 1991 ን 1995 ን 1996ን ንቁጠባ ዝምልከት መድረኻት አካይደ ኢሉ ገሊጹ ምንባሩ ዝዝከርዮ። እዞም መድረኻት እዚአቶም አብቲ አብነት ሃገራት አፍሪቃ አይንኸተልን ቁጠባዊ ኤርትራ ብዝላ መዘና ቁጠባ ሃገራት ርሑቕ ምብራቕ ኤስያ፡ ብንጽር ንምቕማጥ ማዕረ ምዕባለ ሲንጋፖር ክንሰርዖ ኢና ተባሂሉ ባዶ ጃህራ ዝስመዓሉ ዝነበረ እዋን ብምጃኑ፡ ህዝባዊ ቅዋም ህዝባዊ ተሳትፎን ህዝባዊ ፖለቲካዊ መሪሕነት አብ ዘይብሉ አካይደዮ ንዝበሎ ቁጠባዊ መድረኻት ብዝተጋነነ መልክዑ ብማዕከናት ዜንኡ ብምስርሳር፡ አብ መሬት ወሪዱ ተቐይሱ፡ ተሓሪሱ ተጎልጹሉ ተዘሪኡ ፈርዮ ጣጥኡ ወዲኡ አብ ቆፎ ዝኣተወ ፍርያት ዘምጸእ ክሳብ ዝመስል፡ ማክሮ-ቁጠባዊ ፖሊሲ እንዳተባህለ አዋርሕ ኢሉ'ውን ንዓመታት ከደናግረሉ ጸኒሑዮ። ካብ ክብገስ እንክሎ ዘቐጽል ባይታ ስለዘይነበሮ ድማ ካብቲ ተኻይድሉ ዝተባህለ አዳራሽ ዋዕላ ወጺኡ አብ ባይታ ዘመዝገቦ ፍረ አይተራእየን። ንሕና ፍሉያት ኢና አብ ዝሓጸረ ግዜ ዳግመ ህንጻ ሃገር ከነረጋግጽ ኢና፡ አወንታዊ ተመክሮ'ውን ይኹን ሃገራት አፍሪቃ ዝተጓዕዙሉ ቁጠባዊ ትልሚ አይንወስድን ኢና ተባሂሉ ከበሮ ዝተደሰቐሉ ሰማዊ መድረኻት ምንባሩ፡ ካልእ ማልእ

ከይሓወስካ ኢሳያስ አብ መኸፍቲ ናይቲ ብ27-28 ነሐሴ 2012 አካይድናዮ ዝበልዎ ዋዕላ ቁጠባዊ ወፍሪ “እዚ ዋዕላዚ ብዓይነቱ ፍልይ ዝበለ አብ አገዳሲ ግዜ ይካየድ አሎ። አገዳስነቱ ንሰፊሕን አድማዕን ወፍሪ ሱታፌ ዜጋታት አብ ቁጠባዊ ልምዓት ባይታ ንምጥጣሕ ዝግለመ ስለ ዝኾነ፡ ከም ፈላሚ መኣዝን ጉዕዞ ንምትሓዝ መርሓ ጎደና ክቐይስ ትጽቢት ይገበረሉ ክብል ነቲ ቅድሚ ሕጂ ተገይሩ ዝተባህለ” ቁጠባ ተንከፍ ዋዕላታት ባዕሉ ሕርሕራይ ገይሩ ሃሪምዎ።

ኩሉ ህዝቢ ኤርትራ ብሓፈሻ፡ እቶም ካዝና ህግደፍ ክመልኡ ዝዕደሙ ዘለው ሰብ ሃብቲ ድማ ብፍላይ ብኣንክሮ ክግንዘብዎ ዘለዎም፡ ዘለካ ርእሰ-ማል ውሕስነቱ ብዝተረጋገጸ አብ ሃገርካ ምስተዋፍሮ ንነብስኻን ህዝብኻን ከም ዝጠቅም ርዱእ ብምግባር፡ ቁጠባዊ ወፍሪ አብ ከመይ ዝበለ ሃዋህው ይትግበር ብዕምቆት ክሓስብሉ ይህልዎም። ወፍሪ ክበሃል እንክሎ አብ ባንክ ተቐሚጦ ዝነበረ ገንዘብ ኣውጺእካ ፍልጠትን ጉልበትን ሓዊስካ አብ ልምዓት ምውዓል ማለት ስለዝኾነ፡ ንዓመታት ደኽጥም ዘዋህልልዎ ርእሰ-ማል አብ ሕጋውነት ዘይብሉ ጉጅላዊ መንግስቲ ተአማሚኖም አብ ዘይፈልጥዎ ጉዳይ ሃንደፍ ኢሎም ከይኣትው ክጥንቀቑ ይግባእ። ቅድም ቀዳድም ወፍሪ ክካየድ ህላው ውሑስ ሰላም የድልዮ። አብ ኤርትራ ድማ ሰላም የለን። ካብ ጉድለት በዓል ቤት ወጸኢ ብዝፍጠር ዕንቅፋት ወይ ክሳራ ግቡእ ካሕሳ ከም ዝኸፈል ዘተአማምን ናይ ወፍርን ልምዓትን ፖሊሲ ምህላው ምርግጋጽ የድሊ። ብወሳኝነት ናይ ሓደ ጃንዳ አብ እትምራሕ ቅዋም ዘይብላ ሃገርና ኤርትራ ድማ ዝከላኸል ሕጊ ዝኸሕስ መንግስቲ የለን። ብከምዚ ተተባቢዖ ገንዘብይ አፍሲሱ፡ ብከምዚ ዝበለ በዓል ስልጣን ተዓንቂፊ ተመንዚዖ ኢልካ ትኸሰሉን መሰልካ ተረጋግጸሉን ነጻ ቤት

ፍርዲ የለን። አብ መጀመሪያ 90ታት ብዙሓት አብ ደገ ዝጸንሑ ኤርትራውያን “አሕዋትና ተዋጊኦም ሃገር ነጻ ገይሮም፣ ንሕና ድማ ዘዋህልናዮ ገንዘብ አብ ዳግመ ህንጻ ሃገር አውግልና ገዛእ ርእሰናን ህዝብናን ሃገርናን ክንጠቅም ኢና” ኢሎም ከም ዝኣተው፡ ክኢላታትን ኣማኸርትን ቆጶሮም፡ ብዙሕ ርእሰ-ማል ምስ ኣፍሰሱ፡ ገሊኦም አብ መጽናዕቲ እንክለው፣ ገለ መጽናዕቲ ምስ ወድኡ፣ ገሊኦም ስራሕ ምስ ጀመሩ፣ ገለ ድማ አብ ፍርያት ምስ በጽሑ፡ ፈጸሙ ክእመን ብዘይከኣል ኩምራ ምስምሳት ገንዘቦም ጉልበቶም ግዜኦም ከፊሎም ባዶ ኢዶም ናብ ዝነበርዎ ናይ ስደት ሃገራት ዝተመልሱ፡ ክሳብዎን ብሕርቃን ሕዱር ሕማም ዘጥረዩን ብኡ ንብኡ ዝሞትን ከምዘለው ዘይምዝንጋዕ፡ ብስመ ቦንድን መግዝኢ መሬትን ኣባይትን ዝተመንዘዐ ኣሸሓት ዶላራትውን ንመንግስቲ ህግደፍ ምእማን ማይ ሓቕኒካ ልኻይ ምጽባይ ምኃን ክስገር ዘይብሉ ተመክሮዮ።

ስለዚ ንጽሕት ሰብ ሃብቲ ህግደፍ መን ምኃን ተረዲኦም፡ ክኸተሎ ዝጸንሑን ዘሎ ተመክሮ 21 ዓመት አብ ጸብጻብ ኣእትዮም ንወፍሪ ቁጠባዊ ዋዕላ ህግደፍ ብርሕቕ ፎእ ክብልዎ ኣለዎም። ህግደፍ ብትውልዱ ደኣምበር ብባህሪኡን ብተግባሩን ኢ-ሃገራዊዮ። ንግሆ ዝተዛረበ ንምሸት ክኸሕድ ጸገም ዘይብሉ ጃንዳዮ። ብቋንቋ ሕጊ ናይ ምርድዳእ ባህሊ ዘይብሉ፡ ናይ በጋሚዶታት መንግስቲዮ። ስለዝኾነ፡ ብሓይሉ ሃገር ይመርሕ ስለዘሎ፡ ብስመ ሃገር ወፍሪ ኢሉ ስለዝጸወደ፡ የማነ ጸጋም ከይረኣኻ በዓል ክስቶ ይኸዱ ስለዘለው ኣነውን ምስኦም፡ ዓይነት መንገዲ ክሕሰበሉ ዘለዎዮ። ካብ ደገ ይእተው ካብ ውሽጢ ሃገር ይተዓደሙ ኣብዚ ሰዓትዚ ንጸውዒት ህግደፍ ብልቢ ዝትግብሩ ብቐጥታ ድዩ ብተዘዋዋሪ ምስቲ ወሳኒ መሪሕነታዊ ጉጅለ ብረብሓ ዝተኣሳሰሩ ጥራሕዮም። ብወግዲ ብሃገር

ደረጃ ዝተጸውዑ ኳ እንተመሰሉ ብተግባር ግን ኣጀንዳ ናይ ህግደፍ ከዐውቱ ዝመጹ ሰብ ፍሉይ ረብሓ ምኃን ምፍላጥ ኣገዳሲዮ። ኤርትራ ሃገርና ኣብዚ ዘለናዮ መድረኽ አብ ናይ ዜጋታት ሂወት ኣድሕን ፈታኒ መድረኽ ደኣምበር ቁጠባዊ ወፍሪ አብ ትጽወዓሉን ተተኣናግደሉን ኩነት ኣይኮነትን ዘላ። ሎሚ እዋን ምውጋድ ህግደፍን ምድሓን ሂወት ዜጋታትዮ። አብ ትሕቲ ሕጊ ኣልቦ ጭፍራ ገንዘብካ ኣፍሲስካ መኽሰብ ክትረክብ ኣይኮነን፡ ብሂወት ንምንባርዮ ተሳኢኑ ዘሎ። እቲ ዝተኻየደ ዋዕላ ቁጠባዊ ወፍሪ ዝተስመየ መድረኽ፡ ናይ ህግደፍ ፖለቲካዊ ትንፋስ ንምስኳዕ ዝዓለመ መኻን ወፍሪ ምኃን ምግንዛብ ካብ ዘይተደላዩ ክሳራ ዘድሕን ቅድመ ትምህርታዊ ሓበሬታዮ።

ውሑስ ዓወት ቅነዕ ዕላማ ጨቢጥካ ብምቅላስ ይረጋገጽ!

መንግስቲ ህግደፍ አብ ልዕሊ ህዝብታትና ከካይዶ ካብ ዝጸንሑን ዘሎን ጭቆና፡ ምዝመዛን ኩሉ መደያዊ በደላትን እቲ ዝዓበየን ዝኸፍአን አብ ልዕሊ መንእሰይ ክፍሊ ሕብረተሰብና ዝወርድ ዘሎ እዩ። ኣረሜናዊ ጉጅለ ህግደፍ ነቲ ሞተር ሕብረተሰብና ዝኾነ ሓይሊ አብ ውሽጢ ሕብረተሰቡን ሃገሩን ከም ወራስን ተቐባሊ ሕድርን ኣካል መጠን ከይበቅዕን ታሪኻውን ማሕበራውን ሓላፍነቱ ንክይስከም ዝፈጥሮ ዘሎ በደላት ብናይ ህልውን መጻእን ዕድል ህዝብታትናን ሃገርናን ክምዘን ከሎ እዩ እቲ ዝኸፍአ ዕንቅፋት ምኃን ክምዘን ክርዳኣናን ዝኸእል። ስለዝኾነ መንእሰይ ሃገርና ከም ተካኢ ወለዶ ግቡእ ትምህርቲ ረኺቡ አብ ቅሱን ኩነታት ከይመሃርን ከይመራመርን ብዛዕባ ናይ ህዝብን ሃገርን ፖለቲካ ዝተፈላለየን መማረጺ ዝኾኑ ፖለቲካዊ እምነታት ከይፈልጥ ምርጭኡ ከይገብርን ብምዕጋት፡ ብኣንጻሩ ፖለቲካዊ እምነትን

ዕላማን ሓደን ሓደን ጥራሕ ብዘምስል ንሱ ከኣ መንግስቲ ህግደፍ ዝኣምኖን ዘነጣጥፎን ካብዚ ወጸኡ ዝህልው ዝተፈላለዩ ፖለቲካዊ እምነት ግን ከምዘይቅኑዕን ጸረ-ህዝብን ሃገርን እቶም ካብ መንግስቲ ህግደፍ ወጸኡ ዝኾኑ ዝተፈላለዩ ፖለቲካዊ እምነት ዝሓዙ ኣካላት ከም ወነንቲ ጸረ ህዝብን ሃገርን ዝኾኑ ፖለቲካዊ እምነትን ሓሙሻይ መስርዐኛታትን /ከዳዓት/ ገይሩ ብምግላጽ ብሓይልን ብጻዕቕን ኣብ ሕብረተሰብና ብሓፈሻ፡ ኣብ ልዕሊ መንእሰይ ክፍሊ ሕብረተሰብና ድማ ብፍላይ እናሰርሐ ዝመጸን ዘሎን ስለዝኾነ፡ መንእሰይ ኣብ ፖለቲካዊ መዳይ ግቡእ ፖለቲካዊ ኣፍልጦ ንከይህልዎን መማረጺ ረኪቡ ኣብ ፖለቲካዊ መዳይ ንክይሳተፍን ተርኡ ከይጸወትን መማረጺ ስለዝሰኣነ ሕዝብ ፖለቲካዊ ኣገልጋሊ ናይ መንግስቲ ህግደፍ ክኸውን ብህግደፍን ብታሪኽን ተገዲዱ እዩ ጸኒሑ።

ሕጂ ‘ውን እንተኾነ ብወሳኒ መልክዑ ካብዚ ጸገማት እዚ ክላቕቕ ዘይከኣለ ስለዝኾነ፡ ኩሉ መደያዊ ዕድል ናይ ሂወት ብምስኣን ውጽዕ ክነሱ ናይ ወጻዒኡ ግጉይ ፖለቲካዊ እምነትን ህዝብን ሃገርን ኣብ ዝጎድእ ኩሉ መደያዊ ስርሓት ጉጅለ ህግደፍ ብስም ሃገርን ሃገራዊ ሉዑላውነትን ዝብሉ ኣስከርቲ ፖለቲካዊ ምድንጋራት ናይቲ ስርዓት፡ መንእሰያት ብኩሉ ኩነታቶም ናብ ዘበናዊ ጌላ ናይቲ ስርዓት ተቐይሮም ሂወቶምን ሂወት ስድራቤቶምን እናተበላሸወን እናተበታተነን እንከሎ ብጻዕ ኣልቦ ኩነታት ኣገልገልቲ ነቲ ህዝብን ሃገርን ኣብ ምርማሽን ምብትታንን ዝርከብ ዘሎ መንግስታዊ ጉጅለ ኣብ ምግልጋል ይርከቡ ኣለው።

እዚ ታሪኻዊ ወጽዓን ጸገማትን ኣብ ልዕሊ መንእሰይ ካብ ቅድሚ 20 ዓመታት ኣትሒዞ እናተፈጸመ ስለዝመጸን ይቕጽል ስለዘሎን ድማ ተራ ናይ መንእሰይና ብሓፈሻ ብፍላይ ከኣ ኣብ ፖለቲካዊ መዳይ

ብከምቲ ከም ተካኢ ወለዶ ክጸወቶ ዝግበኦ ግድን ታሪኻዊ ተራን ሓላፍነትን ከይኮነ እዩ ጸኒሑ። ሎሚ ‘ውን ዋላ’ኳ እቲ ናብ ስደት ከምልጥ ዕድል ዝረኸበ መንእሰይ ህዝብን ሃገርን ኣብ ምድሓን ኣንጻር ኣረሜናዊ መንግስቲ ህግደፍ ኣብ ቃልሲ ተሳትፍኡ የሓይል እንተሃለወ ብመሰረቱ ግን መንእሰያትና ታሪኻውን ፖለቲካውን ተራኦም ኣብ ሕብረተሰብና ገና ዝሮኸረን ኣዝዩ ትሑትን እዩ ዘሎ ኢልካ ክግለጽ ዝከኣል እዩ። ከምዚ ኢልና ክንገልጽ ከለና ግን ነቲ ጭቡጥ ሓቂ ከም ዘለዎ ምቕማጥ ንቃልስናን ናይ መጻኢ ዕማማቱን ክጠቕም ብዝኸኣል ሓቂ ንምቕማጥ ደኣ’ምበር እቲ ኣብ ተራ መንእሰያትና ዝረኣ ዘሎ ክፍተት /ብኩራት/ መንእሰይና እዩ ዝሕተተሉ ማለት ኣይኮነን። እንታይ ደኣ እቲ ጸረ-ህዝብን ጸረ-ዲሞክራሲን ዝኾነ ጉጅለ ህግደፍ እዩ በዚ ታሪኻዊ በደልን ብኩራትን ናይ መንእሰያትና ቀንዲ ተሓታቲ። ብተወሳኺ ተቃወምቲ ውድባትና /ሰልፍታትና/ ድማ ኣንጻር ጉጅለ ህግደፍ ከካይድዎ ዝጸንሑን ዘሎን ቃልሲ ኣብ ውሽጢ ህዝብናን ሃገርናን ክካየድ ዝኸኣል ኩነታት ኣብ ምፍጣር ርኡይ ሕመቓት ስለዝጸንሑምን ዘለዎምን ‘ውን ብገበን ዘሕትቶም እኳ እንተዘይኮነ ነቲ ህዝባዊ ቃልሲ ኣብ ውሽጢ ሃገር ክነጣጠፍ ብምግባር ኣወንታዊ ተራ ብምክያድ መንእሰይ ካብቲ ኣዕናዊ ስርዓት ብፖለቲካውን ፕሮፖጋንዳውን ውድባውን ስርሓት ግዜን ኩነታትን ብዘፍቅዶ ኣገባብ ውደባ ረኪቡ ክቃለስ ኣብ ምግባሩ ዘርኣየኦን ገና ዘርእየኦ ዘለዎ ድኽመታትን ግን ተወቀስቲ እየን።

እቲ ብሳልሳይ ደረጃ ዝቕመጥ ድኽመታት ድማ እቲ መንእሰይ ኣብ ፖለቲካዊ መዳይ ክጸወቶ ዝግባእ ተራ ናይ ዝኣእ ርእሱ ተበገሶ ብምውሳድ ክርእዩ ዝነበሮ ናይ ቃልሲ ምንጥጥና ካብ መጠን ንላዕሊ ምድንጓይን ነበሱ ከም ተቃላሳይ መንእሰይ ኣብ ምብቃዕ ዝጸንሐ

ድክመትን እዩ። እዚ ዝጸንሐ ድክመት እዚ ኣብዚ ግዜ'ዚ ካብ ግዜ ናብ ግዜ እናተመሓየሸ ተበግሶ መንእሰይ ናብ ቃልሲ እናዓበየ ይኸይድ ምህላው /ናይ ተቃወምቲ ኣካላት ኣወንታዊ ተራ ኣብዚ ምዕብልና እዚ ከይረሳዕና/ ኣዝዩ ተስፋ ዝህብ እዩ። እዚ ናይ ቃልሲ ተበግሶዚ ደልዲሉ መንእሰያት ካብኦም ትጽቢት ዝግበረሉ ተራን ኣላፍነትን ዝጸወትሉ ኩነታት መሊኡ ክፍጠርን ኣብዚ ዝካየድ ዘሎ ኣርኒታዊ ቃልሲ ምሕያል ኣለፉ፡ መጻኢ ዕድል ህዝቡን ሃገሩን ኣብ ምውሳኒ ተራ መንእሰይ ንምብቃዕን ግን ኣደ መሰረታዊ ፖለቲካዊ ኩነት ከማልእ ይግበኦ። ንሱ ኸኣ ቅድሚ ኩሉን ልዕሊ ኩሉን ቅኑዕ ፖለቲካዊ ዕላማ ጨቢጡ ተወዲቡ ምቅላስ እዩ። ቅኑዕ ፖለቲካዊ ዕላማ ምሓዝ ማለት ድማ ህዝብታትና /ብሄራትና/ ብወድዕነት ካብ ምቅባል ኣለፉ፡ መሰረታዊ ወጽዐኦም ደርባውን ብሄራውን ምኃኖም ኣነጺሩ ከቐምጥን ክቐበልን ይህልዎ። እዚ ማለት ከኣ ወድዓዊ ኣከናውና ናይ ህዝብታትና ናይ ብሄራትን ብሄረሰባትን ብዙሕነት ዝሓዘን ወጽዖኦም /ጭቆነኦም/ ደርባውን ብሄራውን ምኃኑ ኣባራዊ ጸላኢኦም ድማ እቲ ወኪል ናይ ጸረ-ህዝብን ጸረ-ዲሞክራሲን ዝኾኑ ዝእቲ ኣይልታት ኤርትራ ዝኾነ ህግደፍ ምኃኑ፡ ህግደፍ ድማ ከም ጸላእን ጸረ-ሰላምን መጠን ብዓመጽ ጥራሕ ክውገድ ከም ዝግበኦ ክኣምንን ንመሰረታውን ዘላቕን ቃልስን ዓወትን ብሓሳብን ብግብርን ክዳሎን ይግበኦ። ከምኡ 'ውን ጉጅለ ህግደፍ ጸላእን ጨቋንን ናይ ኩሎም ሕብረተሰብና ስለዝኾነ እቲ ቃልሲ ድማ ብመንእሰይን መንእሰይን ጥራሕ ዝካየድን ዝዕወትን ስለዘይኮነ እንታይ ድኣ ብናይ ኩሎም ውጽዓት ኣካላት ሕብረተሰብናን ኣብ ምቅላስ ዝርከቡ ተቃወምቲ ኣካላትናን ስለዝኾነ ኣቢሩ ክቃለስ ዘኸኸል ፖለቲካዊ ኣገንዝቦን ሜላታትን /ውደባን/ ክጭብጥን ብኡ መጠን ክቃለስን እዩ ዝህልዎ። መንእሰይ ነዚ ናይ ቃልሲ ተራ እዚ ብምልኣት ከካይድ

ክበቅዕ ድማ ወተሃደራዊ ጉጅለ ህግደፍ ካብ ስልጣን ምውጋድ ጥራሕ ከም ዝተማለኦ ዓወት ናይ ቃልሲ ገይሩ ክውሰድ ኣይግባእን። ምክንያቱ ናይ ጉጅለ ህግደፍ ካብ ስልጣን ምውጋድ ዝህልዎ ጠቓምነት ርዱእ እኳ እንተኾነ እቲ ወሳኒ ናይ ቃልሲ ዕማም ግን ንመጻኢ ህዝብን ሃገርን ዝጠቅም ህዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ዕላማታት ጨቢጥካ ንመንግስቲ ህግደፍ ንምውጋድን ድሕሪኡ ዘሎ መድረኽ ሰላምን ምርግጋእን ብምዕሳል ዲሞክራሲ ብምርግጋእ ኣብ ልምዓትን ምንጋስ ፍትሕን ዕላማ ዝገበረ ናይ ርሑቕ ፖለቲካዊ እስትራቴጂ ሒዝካ ምቅላስ እቲ ቅኑዕን ኣብ ዘላቂ ዓወት ዘብጽሕን ስለዝኾነ።

ናይዚ ጽቡቕ ኣብነት ክኾነና ዝኸኸል ንምጥቃስ ዝኣክል፡ ሕሉፍ ህዝባዊ ቃልስና ኣብ ጸረ ባዕዲ ጥራሕ ዘትከለ ስለዝነበረ ባዕዲ ኣባሪርና እንታይ ዓይነት ፖለቲካዊ ስርዓት ኢና ክንሃንጽ፡ ተሳትፎ ናይ ህዝብታትናን ኣብ ምህናጽ መንግስትን ተሳትፎ ኣብ ፖለቲካ እንታይ ተራ ይህልዎም ዝብል ብሓጺሩ ንመጻኢት ኤርትራ ዝሰማማዕ ፖለቲካዊ ስርዓት ክምስረተሉ ዝኸኸል ፖለቲካዊ ስትራቴጂን ናይ ቃልሲ ቅሩብነትን ውጥንን ስለዘይነበረና፡ ድሕሪ ምብራር ባዕዳዊ ጸላኢ ነጻነትና በርዒና እዚ ሕጂ ንህዝብታትናን ሃገርናን ዝርምስን ዘፍርስን ዘሎ ጨቋኒ ጉጅለ ፖለቲካዊ ስልጣን ክጭብጥ ኣኸኸልዎ እዩ። እዚ ከኣ ውጽኢት ናይቲ ዝሓለፈ ዕጥቃዊ ቃልስና ሓቕሩዎ ዝመጸ ፖለቲካዊ ድክመትን ንሱ ዝፈጠሮ ፖለቲካዊ ክፍተትንዩ። ካብ ከምዚ ዝኣመሰለ ዳግማይ ፍሽለት ንምድሓን ድማ መንእሰያት ከካይድዎን ክኸተልዎም ዝግባእ ናይ ቃልሲ ኣገባብ መሰረታዊ ህዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ዕላማታት ብምጭባጥ መንግስቲ ህግደፍ ካብ ምልጋስ ዝዘለለ ናይ ቅድሚት ናይ ህዝብታትናን ሃገርናን ድሕነት ልምዓትን ዕቤትን ክረጋገጽ ዘኸኸል ዕላማ ጨቢጦም ክቃለሱን፡ ካብ ኣብ ግዝያውን ዘይዘላቕን ፖለቲካዊ

ዕላማታት ዓሲሎም ምቅላስ ክድሕኑን ይግባእ። ከምኡ 'ውን ካብቶም ኣብ ሰሜን ኣፍሪቃን ማእከላይ ምብራቕን ዝተወልዑ ህዝባዊ ናዕብታት መንእሰያት ብዝተፈላለዩ ኣገባብ ተላዒሎም ብምውዳብ ሓደ ካብኡ /ብፌስቲብ/ ዘካየድ ውዕውዕ ቃልሲ፡ ርሑቕ ዝጠመተ ቅኑዕ ዕላማን መሪሕ ውድብን ክውንኑ ብዘይምኽኣሎም ካብ ግዝያዊ እፎይታን ናይ ጽገና ለውጥን ምርግጋጽ ሓሊፎም ኣብ ሃሃገሮም መሰረታዊ ለውጢ ናይ ስርዓታት ከየምጽኡ ዝተረፉ እኹል ትምህርቲ ብምውሳድ፡ ናይ ሓፋሽ ህዝብታትና ይኹን ናይ መንእሰያትና ቃልሲ ቅኑዕ ህዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ዕላማን መሪሕ ውድብን ከይወኑ ዘካየድ ቃልሲ ምሉእን ዘላቕን ዓወት ከጨብጥ ስለዘይክኣል፡ ቅኑዕ ዕላማ ብምሓዝ ዝካየድ ቃልሲ ናብ ውሑስን ዘላቕን ዓወት ዘብጽሕ ምዃኑ ተረዲኦም፡ ዘካየድ ዘለው ናይ ቃልሲ ተበግሶን ውደባታትን ኣብ ቅኑዕ ዕላማን ውድብን ተወዲቦም ክቃለሱን ክቃልሱን መተካእታ ዘይብሉ ናይ ቃልሲ መማረጺ እዩ።

ፖለቲካዊ ውድባት መታን ከስመዓን ከድመዓን

ብሩህ ራኢ ክጭብጣ ይግባእ

ዝኾነ መሰል ንምኽባር ዝለዓል ሕቶ፡ ይውሓድ ይብዛሕ፡ ይፍኮስ ይኸበድ፡ ዋጋ ይሓትትዩ። ናይ ዕድመ ዋጋ፣ ናይ ገንዘብን ጥሪት ዋጋ፣ ናይ ሕልናን ጉልበትን ዋጋ፣ ናይ ኣካልን ሂወትን ዋጋ ኮታ ብደረጃ እቲ ዝገጥመካ ብደሆታት ዝመጣጠን ዝኸፈል ከፊልካ ኢኻ

ተረጋገጸ። ዝተናወሐ ነጻነታዊ ሕቶ ህዝቢ ኤርትራ ብከመይ ተዓዊቱ እንታይ ዋጋ ሓቲቱ ናይ ዝኣርእስና ጭቡጥ ኣብነትዮ። እቲ ኩሉ ዋጋ ዝተኸፈለሉ ብረታዊ ቃልሲ ብውሑዳት ተጨውዮ መሬታዊ ነጻነት ኣብ ትሕቲ ሕሱም ህግደፋዊ ባርነት ካብ ዝእቶ ሓጺር ግዜ ኣይተገብረን። ምስ ምልጋስ ባዕዳዊ መግዛእቲ ተታሓሒዙ ክሳብ መፋርቕ ተስዓታት ዝነበረ ህግደፋዊ ምልኪ ብኩለንተንኡ እግሪ ዝተኸለሉ ናይ ሕጽኖት እዋን ገዲፍካ፡ ካብ መወዳእታ ተስዓታት ጀሚሩ ኣንጻር ምልኪ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝተራእየ ተቓውሞ፡ ብቐጽሩ ውሑድ ኣይኮነን፡ ብመንጽር ግዜውን ሓጺር ኣይገበረን። እቲ ተቓውሞ ብውድብ ደረጃ፡ ብስነ-ሓሳባዊ ፖለቲካዊ ፍልልይን መልክዕ ውደባን ካብ ክኾኖ ዝግበኦ ንላዕሊ ተባብሑ፡ ነጻነታዊ ቃልሲ ንምርግጋጽ 30 ዓመት ወሲድና። ብህዝባዊ ቅዋም ዝመሓዳር ህዝባዊ ሓርነታዊ ደሞክራሲያዊ መሰላት ንምርጋጋጽ ዝኸድናዮ ርሕቀት ድማ 21 ዓመት ኣቐጺርና ኣለና። ኣብዚ ብርግጽ ናይ ዕድመ፣ ሕልና፣ ገንዘብ፣ ጉልበት፣ ኣካልን ሂወትን እናኸፈልና ኢና መጺእናን ገና ንቕጽል ዘለናን።

ምስቲ ብቐጺሊ እንዳሰሰነ ዝኸይድ ዘሎ ብዝሒ ውድባት፣ ዝጸናሕናዮ ግዜን ንኸፍሎ ዘለና ዋጋን ብምንጽጻር እንታይ ኣፍሪና ወይ ኣድሚዕና ዝብል ሕቶ ከነልዕልን ዘዕግብ መልሲ ክንረኽበሉን ይግባእ። ትማሊ ኣበይ ነይርና ሎሚ ኻኸ ኣበይ በጺሕና፡ ኣብ ህዝብና ተጻዒኑ ዘሎ ኣርዑት መስገደል ኣብ ምቅላል ብጭቡጥ እንታይ ኣስተዋጽኦ ገይርና፡ ኣብ መንጎ ደምበ ደለይቲ ለውጥን ደምበ ጸላእን ዘሎ ሓይሊ ሚዛን ኻኸ ኣብ ከመይ ይርከብ? ብደቂቕ ምፍላጥ የድሊ። ደምበ ተቓውሞና ካብ መጀመሪያ ተስዓታት ኣብ መወዳእታ ተስዓታት ይሰፍሕን ይበዝሕን። ካብ መወዳእታ ተስዓታት ካብ 2001 ንድሓር ዘሎ ግዜ ይበዝሕ፡ ይሰፍሕን ይተርርን። ልዕሊ

ኩሉ ድማ አብ'ዚ ዘለናዮ መድረሽ ብኩለንተንኡ ከም ዝሕይል አብ ባይታ ዘሎ ጭቡጥ ንጥፊታትን ተነጽሎ ቀዳማይ ጸላኢና ጭፍራ ህግደፍ ዘረጋግጽዮ። ስለዚ ብዓቕን ኣዚና ተበራኽቲና፡ ብዓይነትን ስጥመትን ግን አብ ትሑት ደረጃ ንርከብ ኣለና። አብ ህዝብና ዝበጽሕ ዘሎ ግፍዒ አብ ምቅላል ንህዝቢ ኣለናልካ ኣጅኻ ዝብል ተስፋ አብ ምህብን ምውዳብን ኣፍና መሊእና ዘዛርብ ዓወት ገና ኣይጨበጥናን። ንህዝብና ብዓሚቕ ፖለቲካዊ ንቕሓት አብ ጎንና ኣሰሊፍናዮ ኢልና ክንዛረብ አብ ዘድፍረና ደረጃ ኣይበጸሕናን። አብ መንጎ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጥን ጸላኤን ዘሎ ሓይሊ ሚዛን፡ ብፍላይ ብኣካላዊ ግዝፈ ገና ተመጣጣኒ ኣይኮነን።

ስለዚ ብዓቕን ብዓሰርተታት ዝቐጸር ፖለቲካዊ ውድባትን ሰልፍታት፣ ካብኡ ዝበዝሐ በርገስ ማሕበራት፣ ክንድኡን ልዕሊኡን ዝኸውን ብናይ መንእሰያት ዝፍለጥ ምንቅስቃሳት ኣለናን ኣለውናን። ብዓይነት ግን ምስቲ ዘሎ ብዝሒ ኣይመጣጠንን ጥራሕ ዘይኮነሱ፡ ብዘይንጽር ኣንፈት ዝኸይድ ይበዝሕ እንተተባህለ ካብ ሓቂ ዝረሓቐ ኣይኮነን። እዚ ከኣ ኣዝዩ ከተሓሳስበና ይግባእ። ጸላኢ ብኣካላዊ ግዝፉ ካብና ኣዝዩ ይዓብን ይሰፍሕን። ብዕላማ ግን ምስ ኩሉ ሕመቓቱ ደምበ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ይሕይል። ዝሓሸ አብ ህዝቢ ዘእትወና ቅኑዕ ኣረኣእያ ሒዝና ዝኸድናዮም ኣወንታዊ ስዳሮታት ዓቂብና አብ ዘለውና ሕጽረታትን ድኽመታትን ዝያዳ ትኹረት ሂብና ክንስርሕ ድማ ይጠለበና። ፖለቲካዊ ኩነታት ኤርትራ ካብ ግዜ ናብ ግዜ እንዳተጸገመ መጺኡ ህዝቢ ከም ህዝቢ ሃገር ከም ልዑላዊት ሃገር ናይ ምቕጻል ጉዳይ ስኽፍታታት አብ ዝንጸባረቐሉ ዘሎ ወቕቲ፡ ብዓቕን ክንራባሕ፡ ብዓይነት ስለምንታይ ማዕረ ዘይሰንምና ልዕሊ ዝኾነ ከተሓሳስብ ኣለዎ። ምኽንያቱ አብ ፖለቲካዊ ኣረኣእያና ህዝባውያን፣ አብ ስምምዓትናን ውሳኔናን

ግብራውያን፣ አብ ስምዒትና ርጉኣትን ሓላፍነታውያንን እንተዘይኮይና ወይ ንምኳን እንተዘይጽዒርና ንቕድሚት ክንስጉም ማለት ዘበትዮ። በዚ እንተቐጸልና ድማ ህዝባዊ ፍታሕ ከነምጽእ ከጸግመና ምኳኑ ምግንዛብ'ውን ኣገዳሲዮ።

እሞ ኸደኣ ብኩለንተናና ክንሕይል እንታይ ክንገብር ኣለና? አብ ልዕሊ ህግደፍ ዘለና ርእይቶ ንጹርን ዘዩወላውልን ክኸውን ይግባእ። ህግደፍ ናይ'ዚ መድረሽ'ዚ ቀዳማይ ጸላኢ ህዝብታት ኤርትራ ምኳኑ ብዘይምውልዋል ምቕማጥ። ንህላው ብዝሒ ውድባት፡ በርገስ ማሕበራት ናይ መንእሰይ ምንቅስቃሳትን ከም ውጽኢት ህግደፋዊ መግዛእቲ መጠን ከም ዘለዎ ምቕባል። ከምኡ'ውን ብሄራውን ሃይማኖታውን ውዳቤታት ብእምነትን ብተግባርን ምቕባል። ህግደፍ ን21 ዓመታት ክጸወተሉ ናይ ዝጸንሐን ዘሎን “ልዑላውነትካ ተደፍረ” ዝብል ዝበለዩ ካርታ ምሉእ ንምሉእ ካብ ኣእምሮና ሓኽኸና ምድርባይ። ቀዳምነት ንዝወሃቦ ጉዳይ ቀዳምነት ምሃብ። ታሪኽ ተንከፍ ዘሃረቡ ነገራት እንተልዩም ድሕሪት ሰሪዕካ ምውንዛፎም። ብሓባር ኣብዘስርሑኻ ረጃቢታት ብሓሳብን ብግብርን ሰጢምካ ምስራሕ። ብኣረኣእያ ንዝፈላልዩኻ ነጥብታት /ዕላማታት/ ግሉጽ ብዝኾነ ኣገባብ ምምሕዳሮም።

ኤርትራዊ ህጽጽነት እንታይ ይጠልብ? ኤርትራዊ ህጽጽነት ሕቶ ሰላምን ደሞክራሲንዮ። ህዝቢ ይበርስ ኤርትራዊ ነብሲ አብ ዕዳጋ ወሪዱ ይሸየጥ ስለዘሎ ናይ ቀዳምነት ቀዳምነታትና ሕቶ ሰላም ሕቶ ደሞክራሲ ኮይኑ ሂወት ንምድሓን ዝቐንዕ ክኸውን ኣለዎ ። ነካይዶ ዘለና ቃልሲ ሓደ ስጉምቲ ንቕድሚት ክኸይድ እንተደኣ ኮይኑ፡ አብ ዘይመሰረታዊ ነገራት ክንሰሓሓብ ግዜ ካብ ምብኻን እንተወሓደ አብ'ቶም ዘቕምናዮም ናይ ሓባር ግንባራት ዓሲልና ብዘይተጎላባነት

ብስጥመት ክንሰርሕ ኣለና። ይኹንና ኢልና ባዕልና ንዘቕምናዮ ግንባራትን ፖለቲካዊ ሓባራዊ ዕላማትን ውሽጣዊ ሕግታቶምን ንሕና ባዕልና ኢና ከነተግብሮ ዘለና። ባዕልና ግንባር ፈጠርቲ ሕጊ ኣጽደቕቲ እንዳሃለና፡ ብድሕሪ መጋረጃ ኣንጻር ስምምዕና ንኸይድ እንተኾይና ግን ንምንባር ደኣምበር ንለውጢ ደው ከምዘይበልናዩ ዘመልክት። ንቀዳማይ ጸላኢና ጭፍራ ህግደፍ ጽቡቕ መናውሒ ዕድመ ኮይኑ ከም ዘገልግል ከኣ ክርደኣና ይግባእ። ስለዚ ኣብ ኢድና ዘሎ መሳርሒ ብግቡእ ንጠቕመሉ። ሓቢርካን ተኸባቢርካን ምንባርን ምስራሕን ባህልና ይኹን። ኣብ ክንዲ ናይ ትማሊ ቁስሊ ናይ ሎሚን ጽባሕ ሓባራዊ ረብሓታት ቀዳምነት ይሓዝ።

ነዚ መሰረቱ ፖለቲካዊ ኣረኣጺያናን ውሳኔናንዩ። ናይ ርሑቕ ሕልምና ምትህልላኽ ዘይብላ፡ ብግዝኣተ ሕጊ ትመሓደር፡ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊት ኤርትራ ንምህናጽ እንተደኣ ገይርና ቆሎ ጥጥቕ ዓይነት ፍልልያት ቦታ ኣይክረኽቡንዮም። ኤርትራ ናይ ኩልና እንዳሃለወት ኣነ ንእኩል ኣይፈልጠን ኣይቅበሎን፡ ንሱ ዝተወደበሉ መልዕ ውደባ ኣብ ኤርትራ ቦታ ክወሃቦ የብሉን ..ወዘተ እንዳበልካ ኣብ ክንዲ ምምንጫት፡ ሰውራ ኤርትራ ከመይ ተበጊሱ፡ እንታይ ሕጽረታት ነይርዎ፡ እዚ ሎሚ ዘሎ ፖለቲካዊ ጸገማት መሰረታዊ ምንጭ ካበይዩ፡ ምስ ኩሉ ናይ ኣረኣጺያ ፍልልያትናን መልክዕ ውዳበናን ብከመይ ሕድሕድ ተፋሊጥና ተኸባቢርናን ተደጋጊፍናን ንጠንቂ ሕሰምና ዝኾነ መንግስቲ ህግደፍ ጸሪግና ብሰላምን ብሕግን ንነብር፤ ከመይ እዚ ብህግደፍ ዝተበላሸወ ፖለቲካዊ መልክዕና ቀይርና፡ ርእሰና ክኢልና ክብሪ ሚዛና ዓቂብና ማዕረ ካልኣት ንስለፍ፤ ከመይ ምስ ጎረባብትን ዓለምን ኣብ ናይ ሓባር ረብሓን ምድግጋፍን ሕድሕድ ምክብባርን ዝተሰረተ ድልዱል ዝምድና ፈጠርና ብሓባር ንዓቢ ...ወዘተ ዝብል ርሑቕ ዝጠመተ ራኢ

ክንውንን ይግባእ። ራኢ ወሳኒዩ ራኢ ዘይብሉ ቃልሲ ኣንፈቱ ንጽር ኣይኮነን። ኣንፈቱ ዘይፍልጥ ተቓውሞ ድማ ተቓውሞ ንስለ ተቓውሞ ካብ ምዃን ሓሊፉ ውጽዓት ኣብ ዙርይኡ ከሰልፍ ኣይክእልንዩ። ህዝቢ ካብ ድንግርግር ዝበለ ኣረኣጺያታት ወጺኡ ኣንጻር ጸላኢኡ ብምሉእ ልቢ ክስለፍ፡ ፖለቲካዊ ውድባት ብሓፈሻ መሪሕነታዊ ኣካላት ከኣ ብፍላይ ልሉይ ተራ ክጻወቱ ኣለዎም።

ወዲሱብ ኣብ ሂወቱ ካብ ተመክሮ ካብ ካልኣት ኣዕርኽቱ፡ መማህርቱን ጎረቤቱ ከባቢኡ ይመሃር፡ ብተመሳሳሊ ንሱ ድማ ዘለዎ ፍልጠትን ተመክሮን ንካልኣት የካፍል..ወዘተ። ብደረጃ ፖለቲካዊ ውድባትን ምንቅስቃሳትን ከምኡ ምስ ኩነታትካ ዝሳማማዕ ተመክሮ ካብ ካልኣ ትወስድ፡ ካልኣት ድማ ካባኻ ይወስዱ፡ እዚ ዝነበረ ዘሎን ዝቕጽልዩ። ስለዝኾነ በብመዓልቱ ብጸረ-ህዝቢ መንግስቲ ህግደፍ ንዝጠፍእ ዘሎ ሂወት ዜጋታትን ህዝብታት ኤርትራ ንምድሓን፡ ውሑስ ሰላምን ደሞክራሲን ልዕልና ግዝኣተ ሕግን ንምስፋን ኣብ ምቅላስ ዝርከቡ ፖለቲካዊ ውድባት ኤርትራ፡ ካብ ቀረባ ይኹን ካብ ርሑቕ ንዝረኽብዎ ኣወንታዊ ተመክሮ ብግቡእ ክጥቀምሉ ኣለዎም። ብፍላይ ናይ ሰላም፣ ደሞክራሲ፣ ፍትሒ፣ ወሳኝነት ህዝቢ ልምዓት፡ ኮታ ሓቀኛ ህዝባዊ ወገናውነት መሰረት ዝገበረ ራኢ ወይ ተመክሮ ምስ ዝርከብ፡ ምስ ኩነታትካ እንዳ ኣጠዓዓምካ ክትጥቀመሉ ምኽኣል መግለጺ ፖለቲካዊ ብቕዓትዩ። ምኽንያቱ እዞም ረጅሒታት እዚኦም ዶብን ዜግነትን ከይዓገቶም ኣብ ኩሉን ንኹሉን ዘገልግሉ ስለ ዝኾኑ። ብፍላይ ከምዚ ናትና ዝመስል ጸገም ዝነበሮም ህዝብታት ጸገምም ከመይ ክፈትሑ ክኢሎም፡ ንሕናኻ እቲ ኩሉ ሓርበኛዊ ጀግንነታዊ መስዋእቲ ከፊልና ኣንጻባራቂ ዓወት ኣመዝጊብና ክንስና ብከመይ ንድሕሪት ተመለስና፡ እንታይ ጎዲሉና በዓልቤታዊ ወይስ ወድዓዊ፡ ካብ ርሑቕ ተታሒዙ

ዝመጸ ዘይተፈወሰ ፖለቲካዊ ሕግም ወይስ ሕጂ ምስ ህግደፍ ዝተፈጥረ ጽዕነት እንዳነጻጸርና ክንመሃረሉን መፍትሒ ጸገማትና ክንጥቀመሉን ይግበአና። ከበዩናይ ኩርናዕ ይምጸእ ብዘየገድስ ሕቶ መሰል ንዝቐርብ ሰብ ውድብ ብሄር ሃይማኖት ..ወዘተ ብኣወንታ ተቐቢሉ ካብ ትምክሕታውን ጸቢብን ኣረኣፊታት ነጻ ኮይኑ መሰረታዊ መፍትሒ ዝጥቁሙ ዓይነታውያን ሰብራኢ ከነፍሪ መታን ክንበቅዕ፡ ኣብ ወሽጥና ቀጻሊ ፖለቲካዊ ምንቕቓሕ እንዳካየድና ተመክሮ ካልኣት ድማ እንተተወከስና ምቅላስ ንጥቀም ደኣምበር ኣይንጉዳእን። ንነቅሕን ንበቅዕን ደኣምበር ኣይንዋረድን ኣይንሓስርን። ስለዚ ህዝቢ ከንቀሓ፡ ክውድባ፡ ዘለወን ፖለቲካዊ ውድባትን ሰልፍታትን መታን ከስመዓን ከድማዓን ንነገራት ብዓይኒ መትከል ክመዝናን ቅኑዕ ራኢ ወኒነን ብተግባር ከሰንያን ይህልወን።

ናይ ኣምበብቲ ዓምዲ

ንስሩት ባህላዊ ክብርታትና ዝፈታተን ፖለቲካዊ ጭቆና ነወግድ

ህዝብታት ኣደ ካብ'ቲ ካልእ ዝፈልዮም ነናቶም ቋንቋ ባህልን ልምድታትን ታሪኽን ከምዘለዎም እሙንዮ። ብደረጃ ማሕበራ ቁጠባዊ ምዕባሊ ብሕብርን ሃይማኖታዊ እምነትን ውን ይፈላለዩዮም። ብዓብይኡ ድማ ሰባት ንምምሕዳር ክጥዕሞም ኢሎም ዝፈጠርዎ ኣህጉራት፣ሃገራት ዞባታት፣ ንኡስ ዞባታት፣ እንዳበልካ ዝተቐመጠ መፈላለዩ ደባት ህልዊዮ። እዚ ኩሉ ፍልልያት እንዳሃለወ ግን ሕድሕድ ዝምድና ከይገብሩ ከይዋሰኑ ኣብ ግዜ ሓጎስ ሓቢሮም ከይሕጎሱ፡ ኣብ ግዜ ሓዘን ሓቢሮም ከይሓዘኑን ከይጸናንዑን ዝድርት ፖለቲካዊ ኮነ ሕጋዊ ሓጽር የለን። ኩሉ'ቲ ምስ ስጋዊ ስስዕቲ ዝተሓሳሰር ፍልልያት ከም ዘለዎ እንዳሃለወ፡ ኩሎም ደቂ-ሰባት

ፍጡራት ብምኻናም፡ ክንዮ ዶብን ዜግነትን ክንዮ ቋንቋን ባህልን ክንዮ ብሄርን ሃይማኖትን ብሰብኣውነት ኣደዮም። ካብዚ ዝበገስ ድማዮ ኣብ ኣደ ኣህጉር ኮነ ሃገር ብተፈጥሮ ኮነ ሰብ ዝሰርሖ ሞትን ስቓይን እንክንሰምዕ ንነብዕን ንሓዝንን። እቲ ምንታይ'ሲ ሞት ናይ ኩሉ ሰብኣዊ ፍጡር ዘይተርፍ ዕጫ ስለዝኾነ። ብፍላይ ከኣ ናብ ባህልና ምስ እንምለስ ብሞት ሰብ ምሕንስ ንቡር ኣይኮነን። ኣብ ትነብረሉ ዓዲ ወይ ቁሸት ሰብ እንክመውት ዋላ ባእሲ ይጽናሕካ ኣብ ስነ-ስርዓት ቀብሩ ክትርከብ ባህልና የገድድዮ። ኣብ ጎረቤትካ ዘጋጥም ሓዘን እንተተኻኢሉ ብኣካል ተረኺብካ እንተዘይተኸእለ ከኣ መልእኽትኻ ከተብጽሓሉ ብትኸእል ኣገባብ ንስድራ ቤት መዋቲ ጽንዓት ይሃብኩም ምባል ካብ ዘኹርዕ ስሩት ያታዊ ባህልና ኣደዮ።

ምስ ሞትን ቀብርን ተታሓሒዙ ኣብ ሓንቲ መስሓል ወደከለ ኣብ ዝተባህለ ከባቢ ትርከብ ዓዲ ብተግባር ዘጋጠመ ከም ኣብነት ከቐርብ። ኣቦይ ኣብራሃን ኣቦይ ለምለምን ዝበሃሉ ሰብኡት ኣብ ዒላ ከብቲ ከስትዩ እንከለው ናተይ ቀዲመን ክስትያ ኣለወን ናተይባ ብዝብል ዝጀመረ ምስሕሓብ ደረጃ ጽልኦም ኣብ ዝለዓለ ደረጃ ይበጽሑ'ሞ ሰላምታ ናይ እግዝኣብሄር ይተዓጸጸው። ኣብ ከምዚ ኩነታት እንዳሃለው ጓል ኣቦይ ለምለም ብሕግም ትመውት'ሞ ኣቦይ ኣብራሃ መንግስተ ሰማይ የዋርዖም ሕጂ ብሂወት የለውን ምስ ስድራኦም ኣብ'ቲ ሓመድ ድብ ኣይተረኽቡን። ኣብ ካልእ ከቢድ ስራሕ'ውን ኣይከዱን። ብዘይካ ትሕቲ ዕድመ ዝኾኑ ህጻናት ነበርቲ እታ ዓዲ ግን ኩሎም ኣብ ስነ-ስርዓት ቀብሪ ተረኺቦም ሓዚኖምን ንስድራ ቤት ኣጸናኒያምን። ኣቦይ ኣብራሃ ስለምንታይ ኣብ ቀብሪ ኣይተረኽቡን ኣብ'ታ ዓዲ መዛረቢ ይኸውን፡ ኣቦይ ለምለም'ውን ተቐጢዖም።

አቦይ ለምለም ዳስ ሓዘን ምስ ፈረሰ አብ ልዕሊ አቦይ አብራሃን ቤተሰቦምን ብወግዒ ክሲ ይምስርቱ። ጭቃ ዓዲ እንታይ በደልካ ክብሉ ይሓትዎም። እነ ንል 12 ዓመት ንለይ መይታትኒ ምሉእ ዓዲ ድማ ቀቢሩ ሓዚኑን አጸናኒዑንን አቶ አብራሃን ቤተሰቡን ግን አብ ቀብሪ አይተረኽቡን። አብ ገዛኦም ኮፍ ኢሎም ውዲሎም፡ ንለይ ሰብያ አብ ዓድኻ ሰብ እንክመውት ዘይምቕባር ባህልና አይፈቅድን ስለዚ አቶ አብራሃን ቤተሰቡን አብ ንለይ ዘይኮነስ አብ ሰብአዊ ፍጡር ብዘርኣይዎ ትሑት ግምት ተመጣጣኒ መቕጻዕቲ ክወሃቦም እሓትት ዝብል መልሲ ይህቡ። አቦይ አብራሃ ድማ እንታይ ኮይንካ አብ ቀብሪ ዓዲ ዘይተረኽበካ ተባሂሎም ይሕተቱ። ምስኡ ባእሲ ስለዘለኒ አይክድኩን ክብሉ ይምልሱ። ነገር በዚ ደው አይበለን ካብ ጭቃ ዓዲ ወጺኡ ናብ ቤት ፍርዲ ተሰጋጊሩ። ከሳስን ተኸሳስን ብዙሕ ግዜ ብቤት ፍርዲ ብዝተዋህቦ ቆጶሮ መሰረት ቅጫ አብ ሳንጣኦም ተኸልኩሎም ሰንዓፊ ተመላሊሶም፡ ቤት ፍርዲ ድማ አብ ቀብሪ ዓዲ ንዘይወግሉ አቦይ አብራሃ ጥፍኣተኛ ይብሎም። አብ ቀብሪ ብዘይምውግሎም ይቕረታ ክሓቱ፡ አቦይ ለምለም ንዝገበርዎ ወጻኢታት ከኣ ክኸሕሱ ዝብል ውሳኔ ይህብ። አቦይ ለምለም ንቤት ፍርዲ አመስጊኖም እነ ወዲ-ሰብ ክሳብ ክንደይ ክቡር ምዃኑ፡ አብራሃ ድማ ክሳብ ክንደይ አብ ሰብ ትሑት ግምት ከምዘለዎ ንሱ ክመሃር ሰብ ድማ ክፈልጥ ምክኣሉ እኹል ካሕሳዩ። ካብ አብራሃ ካሕሳ አይበልዕን ኢሎም ርእይቶኦም ይህቡ። ካብኡ ከሳስን ተኸሳስን እንዳተጻወቱ ንዓዲም ክምለሱ እዝክር።

ባህልና ክቡርዮ ክንዕቅቦ ድማ ኣለና ክበሃል እንከሎ እዝን ወዲ ከምዝን ረዚን መልእኽቲ ዘለዎ ስለ ዝኾነዩ። ሎሚ ግን መንግስታዊ ሽፋን ብዝገበረ ፖለቲካዊ ጭካኔ ስሩት ባህላዊ ክብርታትና ይብረዝ ኣሎ። ካልእ ኩሉ ገዲፈ ናይዝጊ ክፍሉ ዝተባህለ ላዕልዋይ በዓል

ስልጣን ህግደፍ ነበር አብ ዓዲ እንግሊዝ ሞይቱ፡ መዋቲ ዓዲ ወሲድኩም ትቕብሩኒ ዝብል ተላቢዩ ስለዝግረፈ ስድራ ቤቱ ዝተባህልዎ ክገብሩ መእተዊ ወረቐት ሓቲቶም፡ መልሲ ክጽበዩ ሬሳ አብ መጽንሒ ሬሳ አቕሚጦም ነዊሕ ተጽብዮም ላዕሊ ታሕቲ ኢሎም ኣይሰለጦምን። አስታት ልዕሊ 4 ወርሒ ምስተጸበዩ ግን አብ ዓዲ እንግሊዝ ክቕብርዎ ተገዲዶም። ህግደፍ ምስ ሬሳ ዝበኣስ ድሑር መንግስቲ ምዃኑ ጥራሕ ዘይኮነስ ነቲ ዘኹርዕ ባህልና የፍርሶ ከምዘሎ ምግንዛብ ኣገዳሲ ይመስለኒ። ስለዝኾነ ባህልናን ልምድናን ክብርናን መግለጺናን ስለ ዝኾነ ብጭፍራ ህግደፍ ዝወርዶ ዘሎ ተጽዕኖን ዝርገትን ንምውጋድ ንቃለስ እብል።

ስዲድ ዓብዳላ

ካብ ሱዳን

ናይ ሕጂ ንሕጂ፡ ታሪኽ ተንክፍ ንጽባሕ

ህዝብታት ኤርትራ አብ ከቢድ ማሕበረ-ፖለቲካዊ ቅልውላው ተረግፊኖም አብ ዝስሓግሉ ዘለው መድረኽ፡ ታሪኽ ተንክፍ ሕሳባት ንቕድሚት ኣምጺእካ ናይ ለውጢ ሓይልታት አብኡ ክጽመድ ዝግበር ወስታታት ብእሩም መንገዲ ክውገድ ይግባእ። ሂወት ኣድሕን ዝኾነ እዋናዊ ተባራዒ ሕቶ አብ ቅድሚኻ ተገቲሩ እንዳሃለወ፡ ታሪኽ ዝኾነ ናይ ትማሊ ቁስሊ ምሕካኽ ኣበዩናይ መድረኽ እንታይ ክትገብር ኣለካ ብሓላፍነታዊ ዓይኒ ዘይምርኣይ ከም ዘሎ ዘመልክትዮ።

ኤርትራዊ ህጽጽነት እንተደኣ ብልክዕ ንመዝኖ ሃሊና፡ እዚ መድረኽዚ አብ ሕሉፍ ዝተፈጸሙ ጌጋታት ቁስልታት ንቕድሚት ኣምጺእና አብኡ ክንጽመድ ዘይኮነስ፡ ህልዊ ዘይመሰረታዊ

ፍልልያት አጸቢብና፡ መሰረታዊ ፖለቲካዊ ፍልልያት ድማ ብግቡእ አመሓዲርና ናብ እዋናዊ ጠለብ ሕቶ ህዝብታትና ዝኾነ ምርግጋጽ ሰላምን ደሞክራሲን ከነተኩር ከምዘለና ዘገድድ ውድዕነት ኢና ንርከብ። ብወገነይ ሎሚ ትጠፍእ ዘላ ሂወት ኣብ ክንዲ ምድሓን ትማሊ ዝተፈጸመ ጌጋ ምትኹታኽ ንዘለና ጸገም ኣብ ምፍታሕ ሓጋዚ ኮይኑ ኣይስመዓንን። እዚ ክብል እንከለኹ ግን ትማሊ ዝተበደሉ ዜጋታትን ህዝብታትን ኣይዛረቡ ኣይከሓሱ ማለተይ ኣይኮነን። ብመድረኽ ኣንጻር መድረኹ ኣይኮነንዮ ዝብል ዘለኹ። ብዛዕባ ትማሊ ዝጠፍእ ሂወት ንተሓሳስበሉ ግዜ ሎሚ ኣይኮነንዮ ዝብል ዘለኹ። ሎሚ ብህግደፍ ዝቐዘፍ ዘሎ ሂወት ነድሕኡ መድረኽ ምዃኑ ክንግንዘብ ይግባእ። ዝሓለፈ ታሪኽ ቅድሚ እዋናዊ ምድሓን ሂወት ክሰራዕ የብሉን ጥራሕ ዘይኮነስ ተጽዕኖውን ክፈጥር የብሉን ዝብል እምነት ኣለኒ። ስለዚ ኩሉ መመድረኹ ስለዘለዎ ናይ ሕጂ ንሕጂ፡ ታሪኽ ተንከፍ ሕሳባት ድማ ጽባሕ ድሕሪ ውድቀት ወተሃደራዊ መንግስቲ ህግደፍ ክዕመም ከምዝከኣል ተሓማሚና ክንሰርሕ ኣለና። ንዝሓለፈ ርእሰና ኣብ ሕማቕ ኩነታት፡ ጠለብ ህዝብና ድማ እፎይታ ዘይህብ ናይ ሂወት ኣድሕን ሕቶ ኮይኑ ኣብ ቅድሚና ተገቲሩ እንዳሃለወ፡ እቲ ሓደ ትማሊ ብእከለ ስለዝተበደልኩ ኢሉ ቁስሉ ክሓክኹ፡ እቲ ካልእ ድማ፡ ስለምንታይ ቁስልኻ ትሓክክ ሕድሕድና ኣብ ቅሩቁስ እንተኣቲና፡ ናይ ሕጂ ጸገምና ኣይንፈትሕ ታሪኻዊ ሕሳባት ኣይንድምድም ዘርምዘርም ኮይና ክንተርፍ ዝገብር ኩነት ከምዝፈጥር ብግቡእ ዝተረደኣ ሓላፍነታዊ ኣገባብ ተኹቲልና ክንከይድ ኣለናን ይግባእን ዝብል ጽኑዕ እምነት ኣለኒ

መሰረት ሓይላኣብዮ ካብ
ኣዲስ አበባ።

ትብጻሕ ናብ ዓምዲ ኣንበብቲ መጽሔት ህዝባዊ ደሞክራሲ፡ ዝኸበርኩም ኣዳለውቲ እዚ ዓምዲ ከመይ ኣለኹም፡ ኣብ ኩሉ ጽቡቕ ክትህልውለይ በዓል ምሉእ ተስፋዮ። መጽሔት ህዝባዊ ደሞክራሲ ኣብ ኤርትራ እንከለኹ ይረኽባ ኣይነበርኩን። ካብ ሃገር ካብ ዝወጽእ ግን ቅጽ 2 ቁ.6 ቅጽ 2 ቁ.7 ብተኸታታሊ ካብ መርበብ ኢንተርኔት ኣውሪደ ኣንቢብየን ብዙሕ ድማ ተሓጊዘ። ምክንያቱ ኣነ እንክቐድም ኣብ ፖለቲካ ትኹረት ይገብር ኣይጸናሕኩን። ክድሕር ከኣ ኣንጻር ህግደፍ ደው ካብ ዝበልኩሉ ግዜ ንነጀው ስለዝገበረኒ ክገብር ካብ ዝብል ስምዒት ዘበገሶ እንተዘይኮይኑ ከምዚ ካብ መጽሔት ህዝባዊ ደሞክራሲ ዝተረዳእክዎ ነገራት ብደርባዊ ዓይኒ ፈላሊኻ ምቕማጥ ፈታውን ጸላእን ወድዓውያን ፈተውትን ወድዓውያን ጸላእትን ዝብል ኣተሓሳስባ ኣብ ኣእምሮይ ኣይነበረን። መንግስቲ ህግደፍ ይብድለና ስለዘሎ ካብ ስልጣን ወሪዱ ብሕጊ ክሕተት ኣለዎ ዝብል እምነት ጥራሕ ሒዘየ ንነብሰይ ከም ተሪር ተቓዋማይ ክወስዳ ጸኒሐ። ሕጂ ግን እንተወሓደ ካብ ስምዒታዊ ኣካይዳ ነብሰይ ዝገትኣሉ ናይ ኣተሓሳስባ ለውጢ የማዕብል ከምዘለኹ ክመዝን ክኢለ ኣለኹ።

እዚ ካብ በልኩ፡ ናብቲ ሕጂ ዘበገሰኒ ኣርስእቲ ክወስደኩም፡ መንግስቲ ህግደፍ ብሓደ መዳይ ካብቲ ግዱድን ውጉዝን ሃገራዊ ኣገልግሎት ዝበሃል ኣብራሲ ትውልዲ ዝኾነ ኣዋጅ ሃገራዊ ኣገልግሎት ዝእዝዞ ሓሊፉ ካብ ሰብዓ ዓመት ንታሕቲ ዝኾኑ ሽማግሌታት፣ ፈጹሙ ዘይምልከቶም መራሕቲ ሃይማኖት፣ ኣሳሰይቲ ሆቴላት፣ ቤት ብልዕታት፣ መራሕቲ መካይንን ካልኣትን ብኣስገዳድ የዕጥቕ፤ ቦቲ ካልእ መዳይ ድማ፡ ዋዕላ ቁጠባዊ ወፍሪ ኤርትራ ብዝብል መድረኻት ኣዳልዩ ናይ ሰላምን ልምዓት ራኢ ዘለዎ ክመስል ህዝቢ ከደናገር ኣብ ዘዕለብጠሉ ዘሎ መድረኽ ንርከብ ኣለና። እቲ ካብቲ ባዕሉ ዘውጸኦ ኣዋጅ ሃገራዊ ኣገልግሎት ዝእዝዞ

ወጻኢ ዝወስዶ ዘሎ አልማማ ብረት ናይ ምዕጣቕ መደብ ናይ “ተለኻኽምና ንጥፋኡ” መንገዲ ይኸተል ከምዘሎ ይርደኣኒ። ብካልእ መንገዲ ድማ ሰላም ኣብ ዘይብሉ ናይ ልምዓት ፖሊሲ ኣብ ዘይብሉ ብቃል ርእሰ ኩናት ኢሳያስ ኣፈወርቂ መሰረት ንወፍሪ ዘተባብዕ ትሕተ ቅርጻዊ ዝርገሐ ኣብ ዘይብሉ ዋዕላ ቁጠባዊ ወፍሪ ብዝብል ውሕስነት ዘይብሉ ኅስታሳት ክሰምዕ እንክለኹ ኣዝዩ ይገርመንን የቐጠዓንን። ሕርቃይ ባህሪያትን ተግባርን ህግደፍ ስለ ዝተሓደሰኒ ኣይኮነን። መንግስቲ ህግደፍ ብመልሓሱ እንታይ ይብል ብተግባርከ እንታይ ይገብር ሕርሕራይ ገይረ ይፈልጥዮ። ኣብዚ መድረኽዚ ካብ ተመክሮኦም ዘይመሃሩ መሳኪን ኤርትራውያን ስም ሃገር ስለዝተጸወዐ ጥራሕ ኣብ ኣዳራሽ ገባቲ ጉጅለ ተረኺቦም ንሕናውን ኣብ ሃገርና ገንዘብና ከነፍስስ ኢና ክብሉ ክሰምዕ እንክለኹ፣ ሃገርካ ሕጊ እንተዘይብላ፡ ተሓታትነተ ዘለዎ መሪሕነት እንተዘይብላ ስለዝተወለድካላን ስለ ትፈትዋን ጥራሕ ዝኾነ ውሕስነት ኣብ ዘይብሉ ሓንሳብ ምስ ፈሰሰ ዘይሕፈስ ገንዘብ ክትንስንስ ብዝነኣሰ ግርህና ብዝዓበየ ድማ ዕሽነት ደኣምበር መግለጺ ፍቕሪ ሃገር ኣይኮነን።

እንተወሓደ እቲ ኣፍራዪ ሓይሊ ተገዲዱ ኣብ ድፋዓት እንዳበለየ ሃገር ገዲፋ እንዳተሰደደን እንክሎ እንታይ መተኣማመኒ ረኺብካ ገንዘብካ ተፍስስ? ደው ኢልካ ዘይምሕሳብ ደሓር ተጣዲስካ ዘይምለስ ክስራ ምኻኑ ከሎ ገና እሙንዮ። ሃገር ብድርቂ መንእሰያት ተጠቂዓ ብዕድመ ዝደፍኡ ሽማግሌታትን መራሕቲ ሃይማኖት ናብ ወተሃደራዊ መሳርዕ ዝገርት ዘሎ ልጓም ኣልቦ ጭፍራ፡ ቁጠባዊ ዋዕላ ስለዝበለ ነገራት ከይመመኻ ኣብዘይዳስካ ክትቆጸጸ ውጽኢቱ ጥዑም ኣይኮነን። ዝስዕብ ክሳራ ድማ ነቶም ቀጥታውያን ሰብ ቤት ጥራሕ ዘይኮነ ሃገራዊ ጉድኣት ምዃኑ ክዝንጋዕ የብሉን። ስለዚ ኣሕዋት

ካብ ተመክሮኦም ክመሃሩ ዳግም ጌጋ ክይፍጽሙን እንዳተላበኹ ክፍለየኩም።

ሰለሙን በላይ ካብ

ሃገር ኬኒያ።

ንዘጋጠመና ዕድል ብኣግኡ ንጠቐመሉ።

መሰረት ኩሉ ምዕባለታት ናይ ሓንቲ ሃገር ማለት ፖለቲካዊ፡ ቁጠባዊ፡ ማሕበራዊ፡ ባህላዊ ወዘተ ንቕድሚት ክስጉምን ንቕጻሊ ወለዶ ክመሓለላፍን እንተድኣ ኮይኑ፡ ብመጀመርያ እቲ ዝድለ ዘሎ ደረጃታት ምዕባለ ኣብ ነቕ ዘይብል ዓንዲ ክሰረት ክኸእል ኣለዎ። እዚ ንክኸውን ድማ ብቐዳምነት ኣብታ ሃገር ሰላምን ምርግጋእን ክሰፍን ከምኡ ‘ውን መንግስቲ ቅኑዕ ናይ ትምህርቲ ፖሊሲ ብምቕራጽን ዘድሊ ባጀት ብምስላዕን፡ ኩሉ ኣካል ሕብረተሰብ ብዘይ ናይ ሃይማኖት፡ ብሄርን ጾታን ኣፈላለይ ኣብ መኣዲ ትምህርቲ ንክሳተፍ ልዑል ጸዕሪ ከካይድን፣ ሕብረተሰብ ናይታ ሃገር ብዛዕባ ኣብ ትምህርቲ ዘለዎ ኣፍልጦ ንክዓቢ ከይተሓለለ ክጉስጉስን ክሰርሕን ይህልዎ። ህዝቢ ‘ውን ነቲ ብመንግስቲ ዝተታሕዘ መደብ ንጥቕሙ ምዃኑ ብንቕሓት ምብርዳእ ነቲ ዝወጸ መደብ ኣብ ምዕዋት ምስ መንግስቲ ኢድን ጓንትን ብምዃኑ ክዓዩ ግድን እዩ ዝኸውን።

ኣብ ሃገርና ዘሎ ኩነታት ትምህርቲ ብዝምልከት ከምቲ ኩሉ ዝፈልጦ ቅኑዕ ናይ ትምህርቲ ፖሊሲ የለን። ስለዝኾነ ድማ መንግስቲ ህግደፍ ነተን ኣብ ግዜ ባዕዳውያን ገዛእቲ ዝተሃንጸ ቤት ትምህርቲታት ኣብ ክንዲ ምስ ግዜ ዝኸይድ ዘመናዊ መሳርሒታት ብምውሳኽ ዘማዕብለን፡ ነቲ ኣቐዲሙ ዝነበረ ‘ውን ኣብ ምፍራሱ እዩ ዝርከብ።

ከም መርኣያ ናይዚ ድማ ነታ እንኮ ኣብ ኤርትራ ዝነበረት ዩኒቨርሲቲ “ንስልጣን ሓደጋ ዝኾኑ ሰባት ተፍሪ ኣላ” ብምባል ከም ዝዓጸዋን፡ ከም መተካእትኦ ድማ ኣብ ትምህርቲ ዝኾነ ይኹን ኣፍልጦ ዘይብሎም ኮረኔላት ዘመሓድርዎን ኮሌጃት ከፊቱ ይርከብ። እዞን ተኸፊተን ዝበሃላ ኮሌጃት ‘ውን እንተኾና ጽሬት ናይ ትምህርቲ የብለንን ጥራሕ ዘይኮነስ፡ እቲ ካብዞን ኮሌጃት ምስ ተመረቕካ እትረኽቦ ናይ ትምህርቲ መረጋገጺ /ሰርት-ፊኬት/ ኣብ ዝኾነ ካልእ ሃገራት ተቐባልነት ዘይብሉ ብምጃኑ፣ ተመሃሮ ናይዞን ኮሌጃት ኣብ ዝኸድዎ ሃገራት ነቲ ዝተመሃርዎ ከም እንደገና ክመሃሩ ከም ዝግደዱ ካብ ቃላት እቶም ግዳያት ዝሰማዕክዎ ሓቂ እዩ።

ስለዝኾነ ድማ በቲ ኣብ ሃገርና ዘሎ ኩለ-መደያዊ ኩነታት ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ድማ ኣብ ዘመነ ህግደፍ ብዝተኣታተወ ስርዓተ ትምህርቲ ኤርትራ ዘማረፍ ብቑጽሪ ውሑዳት ዘይኮኑ ዜጋታት፡ ብዝረኽቡዎ ኢጋጣሚ ተጠቂሞም ናብ ስደት ክጉዳዙ ዝረኣዩ። ኣብቲ ዝተሰደድሉ ሃገር ‘ውን እንተኾነ ዝበዝሑ እቲ ናይ ትምህርቲ ዕድል እንተሰ ብዓቕሚ ምስኣን እንተሰ ንመምሃሪ ዝኸውን ቁጠባዊ ዓቕሚ ብምስኣኖም ነቲ ዘቋረጽዎ ትምህርቲ ኣብ ምቕጻል ብዙሓት ክቕጽሉ ኣይረኣዩን። ነዚ ኣብ ልዕሊ ኤርትራውያን ዘጋጥም ዘሎ ሽግር ንምቅላል ኣብዚ ኣነ ተሰዲዶ ዝነበረሉ ዘለኹ ሃገር ማለት ኢትዮጵያ፣ ብዙሓት የሕዋት ኤርትራውያን፡ ብምትሕብባር መንግስቲ ኢትዮጵያ፡ ተጸዋዒ ስደተኛታት ውዱብ ሕቡራት ሃገራትን ግዱሳት ኤርትራውያንን ነጻ ናይ ትምህርቲ ዕድል ክሳብ ዩኒቨርሲቲን ክረኽቡ ብምግባር ኣብ ምምሃር ይርከቡ ኣለው።

ይኹን ድኣ ‘ምበር ነዚ ናይ ትምህርቲ ዕድል ስኣን ኣፍልጦ ድዩ ወይስ ብዘይ ምግዳስ፤ ብቑጽሪ ውሑዳት ዘይበሃሉ ኤርትራውያን

ተመሃሮ ነቲ ናይ ዩኒቨርሲቲ ትምህርቲ ከቋርጽዎ ብምዕዛበይ ብጣዕሚ ሓዚነ። ምክንያቱ ይኸፋእ ይጸብቕ ብነጻ ንዘጋጠመካ ናይ ትምህርቲ ዕድል ክሳብ መተካእትኡ ዝኸውን ዝሓሸ ትብሎ ትረክብ ብኣግኡ ክትጥቀመሉ እዩ ዝህልወካ እምበር፡ ንዕኡ ከተቋርጸ ናይ ለባማት ኣተሓሳስባ ኮይኑ ኣይረኣየንን። ስለዚ ኣሕዋት ኤርትራውያን እቶም ኣብ ምምሃር እትርከቡ ትምህርትኹም ብግቡእ ክትከታተሉ፤ እቶም ዘቋረጽኩም ድማ ሓሲብኩም ናብ መኣዲ ትምህርቲ ክትምለሱ ሕውነታዊ ምክረይ ይልግሰልኩም።

ካብ ፋሲል መኮንን ኣዲስ-አበባ ኢትዮጵያ

ፖለቲካዊ ድርቅና

ንሕና ዝብል እንዳብረስ ሃብትና

ክብሪ ሚዛና ክወርድ እንዳረኣና ብዓይንና

ብምረት ኣንፊትና ኣጥፊእና እንዳተሰደድና

ናትና ጸላኢ ጓና ፈታዊ ኣብ ዝኾነና

ሎሚ እንዳነደድና ኣብ ትማሊ ከንብረና

ፍቕሪ ኣጥፊኡ ጽልኢ ዘሪኡልና

ቀንዴል ሰላም ብትምክሕቲ ኣጥፊኡልና።

ጸልማት ብልሑ

ዘኸታም

ግዜ ናግራም ሰላም ዘይፈቱ ኩሉ
ኩሉ ግዜ ምጥላም ኣብ ቃሉ ዘይጸንዕ
ብግእሩ ዝሓክክ ከም ላም።
ናቱ ገዲፉ ዝኾርዕ ብንዳማቱ
ዕሸላት ዝምልዕስ ተመልኪቱ
ዘይኮኖ ክኸውን ብዙሕ ሃውቲቱ
ሃገራዊ ጸጋታት ንበይኑ ገቢቱ
ሃገር ምስ ገበራ ናይ ብሕቱ
ንመንእሰያት ይብሎም ክተቱ
ኣብ ትርጉም ኣልቦ ኩናት ክህንኩቱ።
መነዎ ኣነ ይብል ሚዛን ከምዘለዎ
ሃገር ምስ ነኹለት ህዝቢ ምስ
ተፈእዎ እወ ዓቕሉ ጸቢብዎ ህዝቢ

ተሰቀሩዎ ግን ነገር ትምክሕቲ መዓስ
መሲልዎ ናይ ትማሊ ተፈታውነት ዘሎ
ድቃስ ምስ ከልእዎ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ
ከምዘለዎ። ኣብ ጥራሕ ጎልጎል ይነብሕ ሩሕ
መዕቀኒኡ ስነ-መጎት ሓይሊ
ካብ ብጊሓቱ ዘይተፈጥሮ ዓቕሊ
ፊን ከብሎ ዝራጋሕ ከም ኣድጎ በቕሊ
ታሕቲ ክንሱ ዝጥምት ላዕሊ ላዕሊ
ሕዱር ሕማም ዘለዎ ፈጸሙ ዘይበሊ
ከልግስ ኣለዎ ብዕሊ።
ዘይመባልዕትና ፖለቲካዊ ድርቅና
ዘይባህልና ዘይናትና ጥልመት ክሕደትና

ህዝባዊ ደሞክራሲ
ወግዓዊ ልሳን ደግላኤ

ከስርጽ ፈቲኑ አብ'ቲ

የዋህ ህዝብና

ክኑን ክንሱ ንዓና ኮኒኑ

ሃገር ልዑላውነት እንዳበለ ምስልና ዓይኑ

ይሓስዩና አሎ አብ ጸባብ አጉዶ ዳጉኑ።

ዳኒኤል ወረደ ካብ አዲስ አበባ

መብት ንሕርኒታዊ ቃልሰና!